

IVAR AROSENIUS.

Tidigt på morgonen den 2 jan. d. å. ingick det för vida kretsar förstämmande och öfverraskande budet, att den knappt 30-åriga konstnären Ivar Arosenius kämpat sin sista kamp med den tragiska sjukdom, som satt sin hotande och smärtsamma prägel på hela hans lif. Det var ett brinnande och innehållsrikt öde, som nu på gränsen mellan tvänne år nått sitt konstnärskaps fulländning och sett sin fullbordan. Med svindlande fart och otrolig arbetsintensitet, ytterligare stegrad af den alltmer påträngande depressionen, hastade han under de två sista åren mot det ena verket efter det andra, ständigt närmare det mästerskap, till hvilket han omissskänneligen varit prädestinerad, och som han i några få af sina senaste dukar med glans nått. Vid konstnärens utställning å Valands salong i Göteborg i slutet af år 1908 måste äfven en länge skeptisk och afvaktande kritik och publik erkänna den segrande kraften i hans originalitet.

För tanken stiger det ännu lefvande minnet af en bräcklig, fjuvuxen gestalt med känsliga, vackert mäjlade drag och ett par stora, på en gång barnsligt vänliga och ironiskt forskande ögon under en för konventionella begrepp resamt utmanande och yfvig lugg. Under denna lugg doldes den mest imponerande tänkarpanna som någonsin adlat ett snille. Nyfikenhet och intresse mötte honom städe på hans väg, men den öförsiktige, som alltför närgånget tillät sig att i lättförklarlig undran fixera hans person, fick snart nog känna obehaget af hans tunga i kvickhetens mest koncisa och bitande form.

Till verklighet finkänslig och misstänksam ägde Arosenius en lynnets lättretlighet, som med obehärskad våldsamt distanserade för honom främmande naturer. Kretsen har alltid varit fötalig kring hans person, och det gafs säkerligen ögonblick, då han i ensamhetskänsla vände sig bort äfven från dessa.

Man har en gång kallat Ivar Arosenius en "opponenternas opponent", och kanske få epitet bättre passa hans konstnärskynne. Pådrifven af spänningen hörs den egna kraften och med starka fjättrar bunden vid sin inre värld, hade han icke förmåga, icke ro, icke tid att stanna och fördjupa sig i andras. Speciellt gäller denna likgiltighet en stor del af hans egna kolleger, af hvilka han samlat ett helt porträttgalleri, på äkta aroseniänskt vis rubriceradt: "Mina omöjliga" — ett galleri som endast äger intresse i den mån detsamma belyser riktningen af hans konstuppfattning. Inom litteraturen älskade Arosenius mest poesien, läste mycket och gärna, kunde med sitt ovanliga minne recitera en mångfald dikter af den fine ordlekaren Heine och studerade utan återvändo sina favoritdiktare Shakespeare, kinesen Li-Tai-Po och Bellman.

IVAR AROSENIUS.

Efter ett unikt amatörporträtt.

Likheten mellan den store improvisatören af Fredmans epistlar och den unge, ännu hart när okände mästaren till en serie af måleriskt mättade apotheoser till Bacchus och Venus är alltför frappant att med tystnad kunna förbigås. Tung och solvarm mognar drufvan på Arosenii dukar för att i rika, ymniga klasar bekransa det hyllade Venusskötet, som alla nationer och tider tillbedja under amorners och cherubers fjäsk och fanfarer. Kring vinet och kärleken rör sig hela hans fantasi, men hon spelar på en kolossal skala mellan löjlet och tåren, mellan vördnaden och cynismen, mellan den krassaste realism och den mest tjusande och rörande dröm i en poets hjärna.

I högre grad än någon nu lefvande konstnär var Arosenius idémålare och som idémålare den mest intensive individualist vår svenska konst har att uppvisa. På intet sätt konstruktiv flödade hans produktion med dynamisk kraft och slösande ymighet — hans källa syntes ousinlig och

med vidare förgrenadt ädernät än någon annans inom vår yngre och — man kan godt säga det — äfven inom vår äldre konst.

Bland Arosenii främsta alster må nämnas den å 1906 års Salong i Paris uppmärksammade duken "Rus", "Venus", "Vinter", "Flickan och ljuset" och "Sagan om Kalifens guldfågel", hvilka samtliga komma att utställas i Nationalmuseum under innevarande månad.

Under sitt snart treåriga äktenskap med fru Eva Arosenius, född Adler, har konstnärens ögon öppnats äfven för en lugnare och innerligare värld, hvori hustrun och hans nu tvååriga dotter utgöra de inspirerande elementen. I sitt idylliska hem å Älfängen, beläget vid Göta älf, stod han just nu vid årsskiftet rustad för nya härnadståg, då döden plötslig och obudad steg öfver tröskeln till hans verkstad och på allvar bjöd honom stiga öfver den gräns, hvarpå hela hans lefnad sviktat.

Arosenii nyvunna ryktbarhet och plötsliga död följa hvarandra för tätt att publiken utanför en trängre krets i hans födelsestad Göteborg ännu skall fatta hans konstnärliga betydelse. Öfverhufvud har man sett för litet af hans skapande fantasi att förstå, mot hvilken rikedom de uppmärksammande orden syfta. Hans anspråkslösa signatur "I. A." har hittills vunnit sin största offentlighet genom de hugskott för våra skämtblad hans frodiga fantasi sköt, då hans egentliga växtkraft hvilade.

Men skön som han själf var i döden, sedan lifvets oro flytt från hans drag och helt lämnat rum åt hans andes majestät, skall det största och bästa af hans konst, sedan svallet kring hans ärlig lagd sig, gå till eftervärlden, lämnade åt glömskan den slagg, som finnes på botten af hvarje degel, hvarti äkta oförgångligt guld luttras fram.

S—e L—w.